Należytość pocztowa uiszczona ryczałtem. **Numer zawiera 6 stron druku.** Cena 25 groszy

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Sjonistycznej w Tarnowie.

PRENUMERATA:

Miesięcznie	Zł. 1·10
Kwartalnie	Zł. 3·30
Połrocznie	Zł. 6·60
Rocznie	Zł. 13·20
Prenumerata zagraniczna miesięcznie	Zł. 1·50

Konto P. K. O. 410.288.

Redakcja i administracja: ul. Goldhamera 3. Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 po południu.

Rękopisów nie zwraca się.

OGŁOSZENIA:

Strona	Zł. 200·—
1/2 strony	Zł. 100·—
1/4 „	Zł. 60·—
1/8 „	Zł. 30·—
1/16 „	Zł. 15·—
1/32 „	Zł. 8·—

Przed tekstem 100 proc. drożej. Drobne za słowo 30 gr.

Rok VII — Tarnów, piątek dnia 7 września 1934 r. — Nr. 35

Rok rozczarowań — rok nadziei.

תכלה שנה וקללותיה.
תחל שנה וברכותיה.

Od setek lat z końcem każdego roku Żyd nabożnie i żarliwie odmawia przesiąkniętą krwią serdeczną modlitwę, pochodzącą z mrocznych czasów średniowiecza, w której powtarza się często refren „tichle szana wekileloteha" (niechaj się skończy rok z jego przekleństwami). Wkońcu jednak, po wyliczeniu wszystkich całorocznych utrapień, budzi się w duszy każdego w szczerej modlitwie pogrążonego Żyda nadzieja, a smutna ta modlitwa kończy się życzeniem „tachel szana ubirchoteha" (niechaj się rozpocznie rok z błogosławieństwami).

Mija rok po roku, ale błogosławieństwa, tak tęsknie oczekiwane nie nadchodzą, a przy końcu roku musimy, gorżko rozczarowani, znów prosić o kres cierpień. Taki już jest dotychczasowy bieg naszych dziejów. Od rozczarowań do nadziei, a od nadziei znów do rozczarowań.

Wierzącemu Żydowi niepowodzenia i syzyfowe cierpienia nie odbierają jednak otuchy i nie bacząc na wciąż powracające klęski, ufny w przyszłość i pełen nadziei wita nadchodzący nowy rok znanem zdaniem „tachel szana ubirchoteha".

Przed rokiem przywitaliśmy tem życzeniem kończący się obecnie rok 5694. Rok ten bogatym był w ciosy. Wielkie były nasze cierpienia. Jednem z największych nieszczęść jest niewątpliwie wybuch hitleryzmu, który z niesłychaną gwałtownością usiłował zburzyć zdobycze humanitarne ostatniego stulecia. Wulkaniczna ta lawa rozlała się w roku 5693, z którym pożegnaliśmy się wówczas. Nic więc dziwnego, że naród żydowski żarliwie błagał o odwrócenie tej klątwy i żywił nadzieję, że rok 5694 przyniesie ulgę. Lecz niestety i tym razem doznał rozczarowania. Również ten rok zawiódł. Z tęsknotą oczekiwane błogosławieństwo nie nadeszło.

Klątwa roku 5693 nie zatrzymała się na progu roku następnego. Niestety i obecnie, jak przed rokiem, refren „tichle szana wekileloteha" będzie mocno uzasadniony. Lawina hitleryzmu nie zatrzymała się na granicy kraju swego pochodzenia, lecz w ciągu tego roku rozlała się po wszystkich prawie krajach, przez Żydów zamieszkałych. Chuliganie róźnej maści i koloru, podsycani przez barbarzyńców z Niemiec hitlerowskich, lub chcąc naśladować „wzniosły" przykład kraju, który ongiś uchodził za „centrum kultury", siali nienawiść przeciw Żydom. I faktem jest, że nawet kraje takie, jak Stany Zjednoczone P. A. i Anglja również zostały dotknięte tą zarazą. W krajach o mniejszej odporności doszło w ciągu tego roku do krwawych zaburzeń antysemickich, które znacznie wzbogaciły listę naszych męczenników.

Prześladowania Żydów w Afganistanie, ucisk Żydów w Turcji, pogromy antyżydowskie w Algierze, ekscesy antyżydowskie na Litwie, heca antyżydowska w całym szeregu innych krajów — oto plon roku 5694, z którym obecnie żegnamy się — z większem może uzasadnieniem niż kiedykolwiek — refrenem „tichle szana wekileloteha".

Również słaby promień trwałej prosperity w kraju naszych marzeń zostaje przyćmiony przez wrogą nam politykę imigracyjną władzy mandatowej.

Ograniczenie alij, tolerowanie demonstracyj arabskich, upokarzające i bolesne polowanie na turystów w żydowskiej siedzibie narodowej, ochotnicza służba policyjna młodzieży arabskiej w tropieniu „nielegalnych" imigrantów żydowskich, przy równoczesnem tolerowaniu masowej inwazji arabskiej z sąsiednich krajów, aresztowania, kary, przepełnione więzienia żydowskimi „przestępcami" tego rodzaju i t. d., i t. d. Oto niesamowite chmury, które zasłaniały jasny horyzont palestyński w roku 5694.

Ale cierpienia nasze spowodowane z zewnątrz jeszcze nie wypełniają kielicha naszych „klaloth". O wiele boleśniejsze, o wiele niebezpieczniejsze są rany krwawiące wewnątrz narodu. Niebywałe wprost rozkawałkowanie i rozprzężenie w łonie narodu, głęboką nienawiścią przesiąknięte walki partyjne w naszych szeregach, które w ciągu tego roku znacznie się spotęgowały, usuwają w cień wszelkie niebezpieczeństwa zewnętrzne i zagrażają naszemu życiu i egzystencji.

Jakby dla uzupełnienia naszych nieszczęść, bezlitosny anioł śmierci zabrał się do naszych najlepszych, tworząc wielką wyrwę w naszej twierdzy obronnej. W ciągu tego roku straciliśmy Motzkina, Bialika, Jacobsohna i Berkelhammera. Już z tej tylko przyczyny rok ten zasługuje na to, by być zaliczonym do lat najbardziej obfitujących w „klaloth". I dlatego z końcem roku jeszcze żarliwiej błagamy „tichle szana wekileloteha".

A jednak, mimo ciężkich prób, mimo gorżkiego rozczarowania nie tracimy nadziei i stojąc na progu roku 5695 pełni wiary w lepszą przyszłość wołamy „tachel szana ubirchoteha".

Tym razem sama nadzieja nie wystarcza. Jeżeli nie chcemy, by nasza nadzieja zgóry nie została skazana na rozczarowanie, musimy przedewszystkiem sami się poprawić. Przedewszystkiem muszą wewnętrzne rany być zagojone. W pierwszym rzędzie całość naszego ruchu musi być przywrócona. Dopiero wówczas będziemy zdolni stawić czoło niebezpieczeństwom, grożącym nam z zewnątrz.

Jeżeli się opamiętamy, uzasadnioną będzie nadzieja, że tym razem nie doznamy rozczarowania.

Joachim Neiger.

Jak przygotować rzemieślnika żydowskiego do aliji do Erec Israel?

Nędza żydowskiego rzemieślnika w golusie jest już objawem codziennym i powszechnym. Coraz większą jest ilość rzemieślników, którzy pragną przenieść swój warsztat pracy do Palestyny, bo tam poszukiwani są fachowcy, bo tam można znaleść pracę.

Problem skierowania do Palestyny jak największej ilości fachowców, pracowników wykwalifikowanych, jest też obecnie bardzo aktualny w łonie tak Agencji żydowskiej, jak i rządu palestyńskiego, który odnośnie do fachowców jest nawet liberalniejszy przy udzielaniu certyfikatów.

W świecie sjonistycznym przyjęła się też zasada, że równolegle z aliją chalucową musi odbywać się i alija stanu średniego. A przez stan średni rozumiemy Żydów pracujących, którzy swą pracę, swą energję chcą poświęcić odbudowie Erec Israel.

Dotychczas alija stanu średniego jest przypadkowa, nie zorganizowana, a rzemieślnik starający się o wyjazd do Palestyny, natrafia na trudności, których sam bez organizacji pokonać nie może. Alija stanu średniego produktywnego, twórczego, musi przyjąć formy jakiejś organizacji, musi stać się planową. Należy ją przygotować, dostosować do potrzeb Erec. Stan średni musi być ideowo przygotowany do aliji, do ciężkiej pracy w Erec, musi być świadom swych obowiązków, musi stać się chalucem.

Nasz rzemieślnik żydowski jest już dojrzały do emigracji. Już mu wiele nie pozostaje do stracenia. Tu w golusie bez pracy, wypierany z nieubłaganą konsekwencją z wszelkich pozycyj gospodarczych — zrozumiał rzemieślnik żydowski, że jedynym jego ratunkiem jest sjonizm, który tworzy mu warsztat pracy w Erec Israel.

Coraz większą jest też ilość tych rzemieślników żydowskich, którzy pukają do wrót urzędów palestyńskich i czekają na certyfikat.

Certyfikat powinien jednak otrzymać tylko ten rzemieślnik, który odpowiada wszystkim wymogom

chalucjut. Sjonizm nie jest przedsięwzięciem emigracyjnem. Rzemieślnik żydowski musi już tu w golusie przygotować się do zmiany całej swej struktury duchowej. Jego psychika musi być nastawiona na współpracę przy dziele Odbudowy Erec.

Dlatego musi rzemieślnik żydowski, który chce stać się budowniczym nowego życia dla siebie i narodu — wstąpić w szeregi sjonistyczne, brać czynny udział w pracy sjonistycznej, stać się pionierem Odrodzenia narodu żydowskiego. A wtedy rzemieślnik żydowski nie będzie tym stanem średnim pogardzanym i często tak niesłusznie poniewieranym, ale stanie się równouprawnionym członkiem tej wielkiej rodziny sjonistycznej, która pracuje i poświęca się dla Erec Israel.

Siłę i znaczenie daje jednak tylko organizacja. W organizacji chalucowej rzemieślników sjonistycznych wychowa się ten typ pracownika, który jutro, pojutrze będzie dojrzałym do nowego, zdrowego i normalnego warsztatu pracy w Palestynie. Organizacja przygotuje go do aliji, umożliwi mu pokonanie wszelkich trudności, związanych z aliją. Organizacja będzie mu doradcą przy przygotowaniu się do aliji i stworzy te organa, które po opuszczeniu okrętu udzielą mu pierwszej pomocy i wskazówek na Ziemi Ojczystej.

Nikt się dotychczas nie zajmuje osamotnionym człowiekiem pracy ze stanu średniego, gdy przybywa do Erec Israel. Nie sztuka lamentować i złorzeczyć na organizację robotniczą w Palestynie, że roztacza opiekę tylko nad swoimi członkami. Trudno — robotnicy starają się tylko o swoich ludzi.

Niechże więc rzemieślnik żydowski, niechże ludzie pracy z t. zw. stanu średniego złączą się pod sztandarem ogólnego sjonizmu, który buduje Palestynę nie dla jednej klasy, nie dla jednego stanu, lecz dla narodu całego.

Na powyższych zasadach chcemy zorganizować w Tarnowie wszystkich rzemieślników żydowskich, którzy chcą przygotować się do aliji do Erec Israel.

Nie wątpimy, że akcja ta nam się uda, bo jest ona konieczną i ze stanowiska interesu rzemieślnika żydowskiego i ze względu na konieczność planowego regulowania aliji t. zw. stanu średniego.

Dr Chomet

Mydlą oczy kłamstwami.

Dlaczego przesunięto termin ukonstytuowania się Zarządu i Rady kahalnej? Bo się o to starają wszyscy, którzy ponieśli klęskę przy ostatnich wyborach kahalnych. Straszą sjonistami, oczerniają i mydlą oczy kłamstwami i niecnemi oszczerstwami.

Tak trudno o zgodę między Agudą a Klaus, rosną intrygi i kwasy między „czwartobrygadowcami" bez pejsów, a zwolennikami grupy „nasi górą", ale gdy chodzi o wojnę podjazdową przeciw sjonistom, to idealna panuje zgoda i jednolitość w działaniu. Wszyscy śpiewają na jedną nutę, wszyscy zachłyśnięci są zaklęciami na pralojalność, wszyscy bryzgają błotem i oszczerstwami na sjonistów, bo wszystkich łączy ideologja koryta.

Nie łudźmy się. W Tarnowie są oni silni. Ta siła ma swe źródło w N. N. pozycjach, które sięgnęły poza Tarnów. Na tych N. N. pozycjach tuczyły się grube ryby — i któż wie, czy ktoś nie marzy jeszcze o tych „pozycjach", za które żydostwo tarnowskie płaciło ciężko zapracowanym groszem.

I dlatego można unieważnić listę sjonistyczną, można nawet w przeddzień wyborów starać się o przesunięcie wyborów, można po wyborach wstrzymać się z ukonstytuowaniem — wszystko można, jak długo niewyjaśnionem zostało, kto korzystał z N. N. pozycyj.

Starostwo w Tarnowie nie dopuściło do unieważnienia listy sjonistycznej, nie zgodziło się na przesunięcie wyborów, nakazało ukonstytuowanie się, a jednak zostaje przy starem. Gospodarka gminna coraz bardziej zabagniona, Gmina żydowska zadłużona, w kasie kahalnej pustki, bagno, brud, niechlujstwo, brak kierownictwa — oto obraz dzisiejszego kahału.

Wybory kosztowały tyle pieniędzy, tyle trudu i wysiłku. Wybory przeprowadzone zostały pod dozorem ścisłym Starostwa — a jednak nie mogą objąć rządów w kahale ci, których wybrała ludność żydowska.

Podobno stoją na przeszkodzie temu względy polityczne. Jakie? Sjoniści mają większość. Popłoch rycerzy koryta padł na tłuste ryby utuczone N. N. pozycjami. Sjonistów do rządów dopuścić nie można. Sjoniści są pożądani i potrzebni w komitetach dla powodzian i przy innych akcjach, przy których chodzi o dobór ludzi, mających wpływ na społeczeństwo żydowskie — ale w kahale?

Tam jest koryto. Jest żłób. Są N. N. pozycje. I rozpoczął się w Tarnowie po wyborach taniec ohydny około tego wyschniętego marnego koryta kahalnego. Wraz z całą ludnością żydowską przypatrujemy się temu widowisku, które niszczy Gminę żydowską w Tarnowie.

Czy czynniki decydujące nie widzą co się dzieje w Gminie? Czy doprawdy wierzą wszystkim oszczerczym denuncjacjom? Czy władze nadzorcze znają prawdziwe oblicze tych, którzy dzień w dzień podsuwają myśl oddania gospodarki gminnej znowu w ręce komisarza kahalnego?

Wszyscy oni należą do obozu tych „czwartobrygadowców", o których obszernie pisała ostatnio warszawska „Gazeta Polska".

Zacytujmyż ten ustęp z „Gazety Polskiej", który tak świetnie nadaje się do zobrazowania stosunków, panujących w Tarnowie. Oto co czytamy:

„Każdy obóz, sprawujący władzę, narażony jest na to, że lgną doń charaktery słabe, że próbują się doń dostać całe szeregi ludzi, których pociąga nie ideologia, lecz iluzoryczny miraż nieodpowiedzialności. Wielu małym i wielkim, stołecznym i prowincjonalnym hommes d'affaires wydaje się, że przybicie na sobie stempelka „BBWR" zapewni im bezpieczeństwo w załatwianiu ich własnych interesów i interesików...

Pragniemy, aby ci wszyscy, których literki B. B. W. R. chcieli uważać za „markę ochronną" na szyldzie prowadzonego przez się takiego, czy innego sklepiku, ci wszyscy, którzy sądzili, iż głośno krzycząc „Niech żyje", mogą swobodnie szeptać po kątach o własnych byznesach, żeby ci wszyscy, którzy doszlusowywali do zwycięzców sądząc, że w ten sposób zmniejszą swoją odpowiedzialność — zrozumieli, iż nietylko nie zmniejszyli, lecz powiększyli swoje obowiązki i że wybije godzina, w której zdać im wypadnie rachunek z podwójnej buchalterji.

I byłoby najlepiej — gdyby wszyscy, nie czujący się na siłach do życia w tej atmosferze wysokiego ciśnienia, jakiej wymaga przebudowa Polski — odeszli od tych, co ją budują. Odeszli — póki czas, póki nie wezwano ich do zdania sprawy, kim są naprawdę — ludźmi wiary i walki, czy ludźmi interesu i karjery?

Póki czas — bo inaczej może być dla nich za późno".

W Tarnowie roi się wprost od tych kombinatorów z podwójną buchalterją. Są mocni i mają wpływy. I sprawa tarnowskiego kahału zamienioną została na byznes, na którym wyznawcy ideologji koryta chcieliby się łatwo i bezpiecznie dorobić.

X.

W Synagodze Postępowej (Templum)

przy ul. Św. Anny wygłosi rabin Dr Weissmann kazanie w 1 dzień Nowego Roku o godzinie 9.30 przedpołudniem. Początek modlitwy porannej o godz. 7.30 rano.

Rabin Dr Mojżesz Weissmann.

U wrót Nowego Roku — wytyczne życia żyd.

Znaną jest rzeczą, że emancypacja przekształciła zasadniczo życie żydowskie. Przed emancypacją żydostwo żyło w ghecie, judaizm był czemś, co każdy stuprocentowo przeżywał, religja nasza miała wpływ na życie, formowała je, ona zresztą nadawała mu ton, treść i cel. Wszystkie jego formy były żydowskie, religja nasza była czemś, co urzeczywistniano we wszystkich szczegółach. Ponad życiem każdego Żyda unosiła się owa wzniosła zasada o wszechwładztwie Jedynego Boga.

Myśli i czyny wszystkich Żydów koncentrowały się na jednej idei, na postulacie o charakterze mesjanistycznym ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש — A wy będziecie mi królestwem kapłańskiem i narodem świętym (Exodus XIX, 6).

Emancypacja przyniosła ze sobą pewną swobodę. Dała ona żydostwu możność wyładowania tych potencjalnych sił, przez setki lat hamowanych i ograniczonych. Ta swoboda jednak nałożyła równocześnie na Żyda poważny obowiązek zapoznania się i współpracy w budowaniu kultury, jaka go otaczała. Nowy, choć niecałkiem obcy świat miał się odtąd stać jego własnością duchową. Najprędzej zrozumiało to żydostwo niemieckie, które najlepiej przez pewien czas potrafiło zżyć się z nowem otoczeniem. Stało się to tem łatwiej, że nowe wartości kulturalne, które Żydzi przyjęli, nie były im zupełnie obce, względnie zupełnie innego rodzaju, bo dotychczas mieli także możność obserwowania dóbr kulturalnych otoczenia, w którem żyli. Mimo to były one tylko własnością otoczenia. W ghecie Żyd prowadził właściwe mu życie do czasów emancypacji. Dopiero emancypacja postawiła Żydowi nowe postulaty życiowe, które należało odtąd realizować w życiu. Z tą chwilą żydostwo podzieliło się na dwa obozy, jeśli chodzi o zrozumienie i wykonywanie swoich obowiązków na polu religji.

Jedna część żydostwa domagała się zupełnej swobody w przestrzeganiu religijnego prawodawstwa. Liberalizm ten, który był panującą doktryną owych czasów, wpajał ludziom zmysł dla samodzielności, dla autonomji. Odtąd człowiek miał prawo sam stanowić o swej drodze i treści życiowej. Sam decydował odtąd zupełnie nieskrępowanie o tem, jaką formę ma przybrać jego życie religijne. Nowoukształtowane nabożeństwo miało stworzyć harmonję między starym religijnym obrządkiem a postulatami kultury europejskiej.

Ale wszelkie religijne życie wyraża się w pewnych formach kultu. Tylko kult jest w stanie zjednoczyć poszczególne jednostki w religijną gminę. Także żydowski liberalizm religijny potrzebował dla zbudowania zbiorowego życia religijnego pewnych form, pewnego rytuału. Wybrano po części formy stare, po części stworzono nowe. W pierwszym wypadku zatraciło się wiele z życia żydowskiego, a przedewszystkiem zatracił się religijny duch, który dotychczas przenikał życie żydowskie we wszystkich przejawach. Zastąpiła go półgodzinna czy godzinna kontemplacja w czasie modlitwy, ale i tę czasami trudno było wywołać.

Druga część żydostwa zachowała wierność staremu, tradycyjnemu rytuałowi w przekonaniu, że tylko te po przodkach odziedziczone formy miłe są Bogu, że tylko one pomagają człowiekowi w etycznem samodoskonaleniu się. Ale i ten odłam żydostwa potrafił utorować sobie drogę do dóbr kulturalnych otoczenia. Przez swoją współpracę przy kształtowaniu kultury europejskiej, szczególnie w Niemczech, rozszerzył ortodoksyjny Żyd swój horyzont myślowy. Z biegiem czasu jednak okazało się, że przy szukaniu filozoficznej lub naukowej podstawy dla rytuału, tradycja wiele ucierpiała. Religijne formy straciły wiele ze swej siły kształtującej, nie mogły one więcej wypełnić treści życia wykształconego Żyda.

Dlatego też podjęto hasło walki o nową żydowską duchowość i żywotność. Żydowska religja jest religją życia (כי עץ חיים היא למחזיקים בה) w tym sensie, że żąda ona pełnego człowieka, żąda ona, by wszystkie czyny człowieka opierały się na religijnej podstawie. Każdy czyn musi być czynem religijnym. Nowoczesne żydostwo utorowało sobie drogę do kultury europejskiej i w ramach tej kultury chce ono sobie urobić życie żydowskie.

Pogłębienie i dokładna znajomość kultury europejskiej wykazały, że na dnie sumienia jej twórców leżą cele ze wszech miar etyczne. Tę harmonję między umysłowością europejską a żydowską można uzyskać, jeśli we wszystkich wypadkach życia podda się każdy czyn analizie etyczno religijnej.

Tę drogę powinniśmy sobie uświadomić u progu Nowego Roku, by po niej kroczyć jako jedynie możliwej. Dobra kultury żydowskiej nie mają być czemś odrębnem od religji żydowskiej, lecz każdy czyn Żyda powinien być wykładnikiem obu tych wartości, przyczem wszelki jego krok musi czynić zadość postulatom religji żydowskiej. Niema przytem miejsca na różnice ideowe czy nastrojowo-religijne, gdyż każdy Żyd — liberalny czy ortodoksyjny — potrzebuje na swej drodze życiowej Objawienia i Opatrzności Boskiej. Poczucie solidarności należy wzmocnić i pogłębić w myśl zasady כל ישראל ערבים זה בזה — ogół żydostwa odpowiada za siebie wzajemnie. Wszyscy bowiem przechodzimy te same koleje losu, wszyscy jesteśmy związani wspólnemi celami i planami na przyszłość.

Między światopoglądem ortodoksyjnym a liberalnym można stworzyć kompromis, który jest w stanie dać wielkie korzyści całemu żydostwu. Ortodoksja wyprzedza obóz postępowy tem, że szuka sposobów kształtowania naszego życia religijnego, żydostwo postępowe powinno poznać dorobek duchowy ortodoksji, by móc potem z żydowskiego punktu widzenia oceniać problemy życia współczesnego. Żyd ortodoksyjny powinien uczyć się od postępowego, w jaki sposób rzucić pomost między kulturą europejską a tradycją żydowską. Żyd postępowy natomiast może się przekonać przy obserwowaniu ortodoksji, że odbudowa żydostwa nie może przyjść od zewnątrz, lecz tylko od wewnątrz.

Są wprawdzie dziedziny, w których obozy się czasami ścierają, ale wzniosły cel, jaki wszystkim oby przyświecał, powinien przygłuszyć wszelkie waśnie i różnice, byśmy mogli kroczyć pewnie na drodze ku odrodzeniu żydostwa.

Życzenia Noworoczne.

Wszystkim współpracownikom, abonentom, czytelnikom i towarzyszom składamy serdeczne życzenia noworoczne
Redakcja i Administracja

Wszystkim towarzyszom i sympatykom składamy serdeczne życzenia noworoczne
Komitet lokalny org. sjońskiej w Tarnowie

Ktiwa w'chatima towa życzą wszystkim towarzyszom, krewnym i przyjaciołom **J. Neigerowie**

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i towarzyszom zasyła z okazji Nowego Roku serdeczne życzenia **Dr Samuel Spann w Haifie**

Towarzyszom i przyjaciołom składają życzenia noworoczne **Dr A. Chomet** z żoną

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim towarzyszom, krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia **Dr Wolf Schenkel** z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym towarzyszom, krewnym i znajomym
Dr S. Goldberg z żoną

Towarzyszom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne
Dr H. Grünberg z żoną

Towarzyszom i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia noworoczne **Dr Wolfowie Mandlowie**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Inż. Leuchter z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłają swym znajomym i krewnym **Dr W. Muskatenblit** z żoną

Wszystkim krewnym, towarzyszom i przyjaciołom przesyłamy życzenia szczęśliwego Nowego Roku
Dr M. Menderer z żoną

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i towarzyszom składamy serdeczne życzenia noworoczne
Dr Wilhelm Maschler z żoną

Krewnym, znajomym i towarzyszom przesyłamy życzenia noworoczne **Dr Ignacy Fisch z żoną**

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dr Chaim Weiss z żoną

Krewnym, towarzyszom i przyjaciołom życzą ktiwa w'chatima towa **Wolf Götzler z żoną**

Z okazji Nowego Roku życzą wszystkim przyjaciołom, towarzyszom i znajomym ktiwa w'chatima towa **Chiel Kurz** z żoną

Towarzyszom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Abraham Spielman z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne wszystkim krewnym i przyjaciołom składają **Wolfowie Spirowie**

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym towarzyszom i przyjaciołom
Józefowie Heumanowie

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia **Dyr. Leopoldowie Schinaglowie**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **Dyr. Koffler** z żoną

Z okazji Nowego Roku składają serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym
Izak Schönwetter z żoną

Towarzyszom, przyjaciołom i krewnym życzymy ktiwa w'chatima towa **S. Weintraub** z żoną

Krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Lekarz-dentysta Jakób Wandstein

Towarzyszom, przyjaciołom i znajomym przesyłam serdeczne życzenia noworoczne
Dr Bezalel Speiser

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składam tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Edwardowie Schwagerowie

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia wszystkim krewnym i przyjaciołom
Dr Emil Fenichel z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne składamy tą drogą wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
Dr Goldman z żoną

Z okazji Nowego Roku życzy swoim krewnym przyjaciołom i znajomym ktiwa w'chatima towa
Chaim Ehrlich

Z okazji Nowego Roku składamy wszytkim znajomym serdeczne życzenia **Dyr. I. Lieblichowie**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym zasyła serdeczne życzenia noworoczne **Dr Leon Maschler**

Ktiwa w'chatima towa życzy wszystkim swym krewnym, towarzyszom i znajomym
Rabin Dr Mojżesz Weissmann

Serdeczne życzenia noworoczne składają swym krewnym i przyjaciołom **Dr Dawid Lantner** z żoną

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłamy tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku **Hermanowie Fluhrowie**

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składają serdeczne życzenia noworoczne
Józef Maschler z żoną

Serdeczne „leszana towa" przesyła towarzyszom, krewnym i przyjaciołom **Henrykowie Holländrowie**

Zarządowi centralnemu, Radzie sportowej ŻTGS. Samson, oraz wszystkim przyjaciołom i znajomym składam z okazji Nowego Roku serdeczne życzenia
Zygmunt Fenichel

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłają tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Izakowie Engelbergowie

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym życzą ktiwa w'chatima towa **B. Schneider** z żoną

Wszystkim krewnym, towarzyszom i przyjaciołom przesyłamy tą drogą życzenia noworoczne
Szymon Leiner z żoną

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Majer Rosenbaum z żoną

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **M. Weissberg** z żoną

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłają tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Henrykowie Fluhrowie

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Józef Weissberg z żoną

Przyjaciołom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dyr. Izydor Eisen z żoną

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Wilhelm Rubin z żoną

Klientom, krewnym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Maks i Samuel Dintenfass

Gościom, krewnym i znajomym składamy tą drogą zyczenia noworoczne **Wolf Taubenfeld** z żoną

Szczęśliwego Nowego Roku życzą krewnym i znajomym **Ch. Sz. Korn** z żoną

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składamy tą drogą wszystkim krewnym i znajomym
Benjamin Katz z żoną

Ktiwa w'chatima towa życzą krewnym i znajomym **A. J. Koscher** z żoną

Wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne **Lionowie**

Wszystkim towarzyszom, krewnym i znajomym przesyłamy serdeczne życzenia noworoczne
Hirsz Gersten z żoną

Wszystkim krewnym i znajomym przesyłamy życzenia noworoczne **Chune Fessel** z żoną

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne
Józef Izraelowicz z żoną

Z okazji Nowego Roku składa serdeczne życzenia wszystkim, krewnym znajomym i klientom
I. Schmidt, handel papieru

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składają tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dawid Baum z żoną

Z okazji Nowego Roku życzą swoim krewnym, przyjaciołom i znajomym ktiwa w'chatima towa
Benzion Umański z żoną

Klientom, krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Hirsch Eder z żoną

Pacjentom, krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne **Maurycy Steigler**

Z okazji Nowego Roku serdeczne życzenia przesyłają swym krewnym, przyjaciołom i znajomym
Pinkas Trynezer z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłamy naszym krewnym i znajomym **Izrael Hönig** z żoną

Klientom, krewnym i znajomym życzę z okazji Nowego Roku dużo dobrego
Izrael Osterweil, krawiec męski, Lwowska 7

Dużo szczęścia życzą z okazji Nowego Roku krewnym i przyjaciołom **Salomon Wurzel** z żoną

Towarzyszom i znajomym składam życzenia z okazji Nowego Roku **Nechemja Katz**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Izak Kirschenbaum z rodziną

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym klientom, krewnym i znajomym
Zygmunt i Karol Leibel, skład szkła

Krewnym, znajomym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia noworoczne
Leon Lieberman z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne składamy wszystkim naszym krewnym i znajomym
Artur Brigg z żoną

Z okazji Rosz Haszanah składamy krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia
Izak Roskes z żoną

Z okazji Nowego Roku składamy życzenia wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom. **F-ma S. Keller**

Z okazji Nowego Roku składamy naszym krewnym i znajomym serdeczne życzenia
Mendel Daar z żoną

Z okazji Nowego Roku przesyłamy serdeczne życzenia wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
Salomon Klein z żoną

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym
Artur Volkman z żoną

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **Aron Taub** z żoną

Wszystkim krewnym i przyjaciołom zasyłamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dr Lampel z żoną

Z okazji Nowego Roku zasyłamy serdeczne życzenia noworoczne wszytkim naszym krewnym i przyjaciołom **Józef Müller** z żoną

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składają tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Abraham Geller z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne składam wszystkim towarzyszom, kolegom i krewnym **Józef Fast**

Wszystkim krewnym, kolegom i znajomym życzy szczęśliwego Nowego Roku **Szymon Reich**

Krewnym, przyjaciołom i klientom składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Wild i Straus, skład futer

Szczęśliwego Nowego Roku życzą krewnym i znajomym **Zygmunt Kerner** z żoną

Z okazji Nowego Roku życzą wszystkim krewnym i znajomym kiwa w'chtima towa
Józef Ketz z żoną

Serdeczne „leszana towa" życzą swym krewnym i przyjaciołom **Abraham Weinberg** z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym krewnym i znajomym **Artur Dumler** z żoną

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym składają serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Chanine Braun z żoną

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia noworoczne wszystkim krewnym i znajomym
Dawid Götzler z żoną

Z okazji Nowego Roku przesyłają serdeczne życzenia wszystkim swym krewnym i przyjaciołom
Izrael Reich z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne składamy wszystkim naszym krewnym i znajomym
Majer Holländer z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne składamy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym
Lazar Selinger z żoną

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Rubin Wachsmann z żoną

Z okazji Nowego Roku życzą wszystkim klientom, krewnym i znajomym ktiwa w'chatima towa
Salo Rottenberg z żoną

Krewnym, przyjaciołom i znajomym życzymy szczęśliwego Nowego Roku **Juljusz Steigler** z żoną

Z okazji Nowego Roku zasyłamy naszym krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia noworoczne
Samuel Braun z żoną

Krewnym i kolegom składam serdeczne życzenia noworoczne **Eljasz Goldfarb**

Z okazji Nowego Roku zasyłamy naszym krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia noworoczne
Dyr. Dr M. Rosenbuschowie

Szczęśliwego Nowego Roku życzą swym krewnym i znajomym **M. Blumenkranz** z żoną

Klienteli, krewnym i przyjaciołom składam serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Aron Rachmil,
Skład kapeluszy, Tarnów, Targowa

Naszym gościom, krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Hotel i Restauracja „City", Majer Weiss

Klientom, krewnym i przyjaciołom składamy życzenia noworoczne **Anzelm Feuer** z żoną

Klientom, krewnym i przyjaciołom przesyła serdeczne życzenia noworoczne
Mojżesz Seiden, krawiec męski, Wałowa 9

Wszystkim krewnym i przyjaciołom przesyłamy serdeczne życzenia noworoczne
Stieglitz i Reinhold, Tarnów Lwowska 4

Z okazji Rosz Haszana składamy naszym klientom krewnym i znajomym serdeczne życzenia noworoczne **S. Rachmilowie**, skład kapeluszy

Odbiorcom, krewnym i znajomym składam tą tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
F. Katznerowa

Z okazji Rosz Haszana składamy naszym krewnym i znajomym życzenia ktiwa w'chatima towa
Józef Geldzähler z żoną

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku przesyłamy tą drogą wszystkim naszym krewnym i znajomym **Mgr. Römer** z żoną

Naszym krewnym i znajomym życzymy z okazji Nowego Roku ktiwa w'chatima towa
Ch. L. Siedlisker z żoną

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym **Eljasz Fluhr** z żoną

Szanownym naszym odbiorcom dziękujemy za dotychczasowe zaufanie i składamy im serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Fabryka perfum i artykułów kosmetycznych „ELDORADO" Tarnów, ul. Targowa 3

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą życzenia noworoczne **Jakób Keil** z żoną

Serdeczne życzenia składamy z okazji Nowego Roku wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
F-ma Szymon i Dawid Seiden

Z okazji Nowego Roku życzę mojej klienteli i znajomym ktiwa w'chtima towa
J. Sternlicht, skład obuwia

Z okazji Nowego Roku przesyłam serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym **Grünhutowa**

Klientom, krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne
S. Thum („Tumafot")
Skład przyborów fotograficznych, Krakowska 11

Z okazji Nowego Roku przesyłają serdeczne życzenia wszystkim swym krewnym, przyjaciołom i znajomym **Arnold Feld** z żoną

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składamy wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
Mendel Münz z żoną

Firma **Maurycy Katz**, skład cerat, linoleum i dywanów przy **ul. Krakowskiej 9** przesyła serdeczne życzenia noworoczne wszystkim swym klientom

Wszystkim klientom składamy serdeczne życzenia noworoczne **Firma Del-Ka**, pl. Sobieskiego

Krewnym, znajomym i klientom przesyłają serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Lissowie, Nowy Świat

Wilhelm Gruszow, skład rowerów i gramofonów przy ul. Wałowej 13 przesyła serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku swym klientom, kolegom i przyjaciołom

Krewnym, kolegom i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne **Salomon Schiff**

Szanownym swym klientom składa tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Leon Biegeleisen, zakład fryzjerski Tarnów, ul. Wałowa 25

Pacjentom, kolegom i krewnym składa serdeczne życzenia noworoczne **M. Messinger**, dentysta

Z okazji Nowego Roku składam serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym
Kornmehlowa

Swym krewnym i przyjaciołom składają serdeczne życzenia noworoczne **Herman Kirsch** z żoną

Krewnym, kolegom i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne **Juda Fisch**

P. T. Klientom przesyła **SERDECZNE**
ŻYCZENIA NOWOROCZNE
PRALNIA i FARBIARNIA
„TĘCZA"
Filja w TARNOWIE, Wałowa 21
Kierownik BERNARD BARON

Serdeczne życzenia składamy wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym z okazji Nowego Roku **Herman Wassermann** z żoną

Szanownym moim klientom składam tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Nusia Kampf, salon mód, Krakowska 20

Z okazji Rosz Haszanah składamy naszym gościom, krewnym i znajomym serdeczne życzenia ktiwa w'chatima towa **Hotel „Astorja". H. Ladnerowie**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne
Majer Lichtinger z żoną

Wszystkim klientom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne
H. Holländrowie, zakład jubilerski, Krakowska 13

Wszystkim naszym klientom składamy z okazji Rosz Haszanah serdeczne życzenia noworoczne
Firma Bat'a

Klientom, krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne
J. Jakób
Koncess. przedsiębiorstwo elektro-techniczne Tarnów, Wałowa 27 — Tel. 254

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składamy krewnym i znajomym
Herman Lauterbach z żoną

Wszystkim krewnym i znajomym składamy tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
J. Feigenbaum z żoną

Z okazji Nowego Roku przesyłamy naszym klientom, krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia
Gelb i Grabschrift

Serdeczne życzenia noworoczne przesyła swym krewnym, przyjaciołom i znajomym
Naftali Grünspann

Z okazji Nowego Roku składają serdeczne życzenia wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym
Adolf Pomeranz z żoną

Z okazji Rosz Haszanah składamy serdeczne życzenia wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym **Izak Kohs** z żoną

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłamy wszystkim klientom, krewnym i znajomym
Riemerowie

Wszystkim krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia ktiwa w'chatima towa
Izrael Schneider

Wszystkim krewnym i znajomym życzymy Lszana Towa Tikatejwu **Samuel Abramowicz** z żoną

Krewnym i przyjaciołom życzą dużo szczęścia z okazji Nowego Roku
Izrael Berkelhammer i Synowie, Krakowska 8

Szanownym gościom przesyła serdeczne życzenia noworoczne **Kawiarnia „Secessja"**

Serdeczne życzenia noworoczne składamy wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i towarzyszom
Maurycy Gruszow z żoną

Z okazji Nowego Roku przesyłamy tą drogą serdeczne życzenia naszym krewnym i znajomym
A. Sattler z żoną

Wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne
E. Grünspanowie

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłamy naszym kientom, krewnym i przyjaciołom z okazji Nowego Roku **Jakób Sturm** z żoną

Krewnym, kolegom i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne **S. Siegfried**

Ktiwa w'chatima towa życzą wszystkim swym krewnym, przyjaciołom i znajomym
Abraham Faber z żoną

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
Wojciechowie Reichowie

Z okazji Nowego Roku przesyła swym krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia **Samuel Zins**

Wszystkim naszym krewnym i znajomym życzymy dużo szczęścia z okazji Nowego Roku
Hugo Spiller z żoną

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia noworoczne **Herman Berner** z żoną

Szanownym klientom, krewnym i znajomym przesyłają serdeczne życzenia noworoczne
Ch. Bronstein z żoną
„Fotografika", Krakowska 4

Swym krewnym i przyjaciołom składają serdeczne życzenia noworoczne **Ozjasz Haut** z żoną

Ktiwa w'chatima towa życzą swym krewnym i znajomym **Salamon Abramowicz** z żoną

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składają swym krewnym, znajomym i przyjaciołom
Eljasz Steuer z żoną

Z okazji Nowego Roku przesyłają wszystkim swym krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia **Samuelowie Gelernterowie**

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku przesyłają swym klientom, krewnym i przyjaciołom
Salomon Grün z żoną

Wszystkim naszym klientom, krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne **Hermanowie Pflanzerowie** (fot. „Studio")

Komitetowi lokalnemu Organizacji Sjonistycznej w Tarnowie składają serdeczne życzenia noworoczne
Hela Sturm i Natan Sturm

Z okazji Rosz Haszana składamy serdeczne życzenia wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym **Ozjasz Fränkel** z żoną

Z okazji Nowego Roku przesyła swym krewnym i przyjaciołom życzenia **Wolf Kohane**

Krewnym, znajomym i przyjaciołom przesyłają z okazji Nowego Roku serdeczne życzenia
Sz. Goldfingerowie

Ze sportu.

Mistrzostwa W. Z. „Makkabi".

Sekcja tennisowa Ż. T. G. S. „Samson" wzięła udział w turnieju tennisowym o mistrzostwo Polski W. Z. „Makkabi" w Bielsku, osiągając szereg zaszczytnych dla klubu i sportu tarnowskiego wyników.

P. Zimmermanówna zdobyła III-cie miejsce pań I. kl.

Zeszłoroczny mistrz i obrońca tytułu Holländer był zmuszony z powodu doznanej kontuzji nogi skreczować w ćwierćfinale Drowi Lieblingowi.

Do największych sukcesów należy zdobycie finału w konkurencji juniorów przez dobrze zapowiadających się graczy „Samsonu".

Mistrzostwa kl. B. piłki nożnej.

Metal — Gwiazda 12:0 (6:0)

O grze najlepiej świadczy wynik. Podkreślić jednak należy często ostatnio powtarzający się fakt, że drużyna Gwiazdy, niezadowolona z rozstrzygnięć sędziego rozmyślnie się zdekompletowała, powodując odgwizdanie zawodów.

Należy się ze strony K. O. Z. T. S-u spodziewać pewnych sankcjonujących zarządzeń w tym kierunku.

Sędzia p. Krupa słaby.

Zawody towarzyskie.

P. K. Katowice — Tarnovia 5:2 (0:2)

Należy wyrazić uznanie kierownictwu Tarnovii, że przez sprowadzanie obcych drużyn daje sferom sportowym możność poznania wyższej klasy piłkarskiej, jaką niewątpliwie reprezentuje okręg śląski.

Katowice zademonstrowały niewidzianą w Tarnowie techniczną grą, odznaczającą się szybkim startem i umiejętnem zdobywaniem terenu.

Tarnovia, zwłaszcza w linji ataku grała b. słabo, zaprzepaszczając wiele pozycyj, jakie jej się nastręczały po uzyskaniu wyrównania 2:2.

Katowice zdobywają w tym okresie 3 bramki. Sędziował p. Honig zadowalająco.

W obliczu nędzy.

O godzinie 7-ej wieczorem winni kupcy zamykać sklepy. Tak każe ustawa a przepis ustawy musi każdy przestrzegać. Władze mają też prawo czuwać nad tem, by przepis ustawy był przez wszystkich stosowany.

Chodzi tylko o to, aby to czuwanie nad zastosowywaniem się do przepisów ustawy nie było zbyt rygorystyczne. Bo jeżeli kupiec o godzinie 7-ej kończy swoje czynności w sklepie i zamknięcie sklepu wypada na 3 do 5 minut po godzinie 7 ej, to przy dzisiejszych stosunkach, kiedy kupcy ledwo dyszą, powinno się sprawę tę traktować nieco liberalniej.

Czy doprawdy te dwie czy trzy minuty zagrażają bezpieczeństwu czy spokojowi miasta?

Proszę sobie wyobrazić taki wypadek: o godzinie 6·30 wchodzi klient do fryzjera, aby się dać ostrzyc i ogolić. Fryzjer w strachu spieszy się z robotą i ledwo gotowy jest na dwie minuty przed siódmą. Na gwałt trzeba zamykać zakład, bo siódma na karku. Ale trzeba uprzątnąć zakład, przebrać się, skręcić światło, obliczyć kasę i to wszystko wymaga 5 minut czasu. Jest już trzy minuty po godzinie 7-ej, kiedy fryzjer gotów jest do zamknięcia zakładu — a tu wchodzi funkcjonarjusz Policji — stwierdza, że jest już po 7-ej i nakaz karny gotowy. Fryzjer otrzymuje karę, wynoszącą często całotygodniowy jego dochód.

Oto jeden tylko obrazek mechanicznego stosowania ustawy.

A tak się dzieje w każdym sklepie i w każdym warsztacie. W ciągu całego dnia sklepy są puste. Ludzie pracują i nie czynią zakupów. Po godzinach urzędowych, po godzinie 6 tej wieczorem ruch w sklepach się ożywia. Trudno kupcowi tak wycelować, aby punktualnie do minuty — o godzinie 7-ej sklep był zamknięty. Tak rygorystycznie ustawa nie może być tłumaczona. Toć popłoch, jaki zapanował w Tarnowie wśród sfer gospodarczych jest tak wielki, że kupcy drżą wprost ze strachu, gdy nadchodzi godzina 7-ma i nie rozumieją, dlaczego właśnie obecnie, kiedy kryzys podcina i tak podstawy egzystencji, kiedy kupiectwo jest jedynym prawie płatnikiem podatków wszelakich — utrudnia się kupcowi byt.

Czy doprawdy nie mamy żadnych innych trosk, jak czuwanie nad tem, czy biedny jakiś sklepikarz nie zamyka kramu swego o pięć minut po 7-ej?

Opowiadają, że delegacji jakiejś oświadczono w pewnych oficjalnych sferach tarnowskich, że „porządek musi być", że zniszczy się wszystkich kupców, o ile o godzinie 7-ej nie będą zamykać sklepów.

Próżna doprawdy obawa. Jeżeli tak się będzie robiło porządek, to kupcy będą zamykać sklepy coraz wcześniej i wcześniej — będą mieli dużo czasu,, aż za wiele czasu. Ale kto będzie wówczas płacił podatki? U kogo będzie się zbierało na fundusz dla powodzian?

Już się nawet zdarzają i takie wypadki, że zakazuje się otwierać sklepy przed godziną 8-mą rano. Bo obywatel ma przed godziną 8-mą jeszcze odpoczywać, handel ma się rozpoczynać o godzinie 8-ej rano.

Albo w niedzielę. Gdzieś na drugiem czy trzeciem piętrze pracuje rzemieślnik sam bez pomocników. Ciężko pracuje na chleb. Rzemieślnicy cały rok próżnują, teraz przed sezonem świątecznym trochę więcej jest pracy. Ale nie wolno im pracować w niedzielę nawet w szczelnie zamkniętym lokalu, bo zaraz dostaliby nakaz karny.

W Tarnowie istnieje podobno stowarzyszenie kupców i przemysłowców, istnieje stowarzyszenie rzemieślników Jad Charuzim, ba — istniał nawet przy wszelkich wyborach **blok gospodarczy** — żydowscy członkowie tego bloku przyrzekali złote góry, są w Tarnowie żydowscy radni miejscy, którzy wysiadują w przedpokojach władz, gdy trzeba uzyskać unieważnienie wyborów kahalnych — gdzież na Boga oni są? Gdzie jesteście wy wszyscy „opiekuni" i „uszczęśliwiacze"? Teraz ich niema.

Apelujemy do władz, aby w obliczu nędzy, w obliczu strasliwego kryzysu gospodarczego, łagodniej traktowały sprawę zamykania sklepów o godzinie 7-ej. Sprawa ta wymaga pewnego wyrozumienia, pewnego czasu — a w każdym razie niechaj kary przynajmniej będą niskie, bo „powódź" nakazów karnych przyczyni się do zupełnej ruiny zniszczonego już i tak kupiectwa.

Katastrofa autobusowa.

We czwartek 31. VIII. wydarzyła się w Łukanowicach koło Wojnicza katastrofa samochodowa, która na szczęście nie spowodowała ofiar w ludziach.

Szofer Rudolf Stuligłowa, prowadzący samochód łódzkiej fabryki sukna z Krakowa, nie zauważył wyrwy pozostałej po ostatniej powodzi i zjechał na nią z całym rozpędem. W autobusie jechało 5 osób, z których troje odniosło ciężkie rany i odstawiono je do szpitala powsz. w Tarnowie. Po zaopatrzeniu pozostała w szpitalu tylko Marja Buś, która odniosła głęboką ranę w głowie, dwie inne opuściły szpital.

Winę wypadku należy przypisać szoferowi, który jechał w stanie podchmielonym.

Tachejl szana ubirchotejha.

(Refleksje noworoczne)

„Niechaj się skończy rok stary i wszystkie jego nieszczęścia i nastanie nowy rok pełen błogosławieństw". Temi słowy żegnają Żydzi rok rocznie w uroczysty wieczór Rosz Haszanah odchodzący stary rok, witając zarazem radośnie nadejście nowego roku. Zawsze bowiem rok przemijający był dla nas rokiem fatalnym, rokiem najrozmaitszych klęsk i niepowodzeń.

To też stojąc u schyłku tego roku pragnęlibyśmy go czemprędzej zapomniec, pragnęlibyśmy, by on czemprędzej przeminął i uniósł ze sobą całe brzemię naszej niedoli, zabrał wszystkie nasze bóle i cierpienia. I z radością witamy nadchodzący nowy rok, pełni wiary i nadziei, że będzie on dla nas „zakończeniem wszystkich naszych cierpień i niedostatków i stanie się początkiem naszego wybawienia".

Bywało często, że nowy rok zawitał do nas w chwilach nader dla nas ciężkich i tragicznych, gdy okrutny nasz los srożył się nad nami nielitościwie; gdy naród żydowski broczył we krwi niewinnie zamordowanych i umęczonych swych synów, gdy nad spokojnemi i bezbronnemi naszemi siedzibami unosiły się krwawe dymy i pożogi.

Nawet wtedy, gdy zniknął nam można było spodziewać się ani iskierki nadziei i ratunku, przyjmowaliśmy nadchodzący nowy rok z uczuciem ulgi i radości, żywiąc w sercu niezachwianą wiarę i nadzieję, że przynosi on nam na swych skrzydłach ratunek i wybawienie...

I istotnie święta ta nasza wiara nie była płonną. Oto dożyliśmy ziszczenia się długowiekowych marzeń i tęsknot naszych. Runęły potężne mury ghetta, a więziony w nich naród żydowski obudził się z tysiącletniego letargu i powoli, a pewnie i zdecydowanie począł wyzwalać się z kajdan fizycznej i duchowej niewoli i własnemi rękoma zaczął odbudować w krwawym znoju i bohaterskich wysiłkach swą własną, starą Ojczyznę.

Również i dzisiaj, gdy na pożegnanie roku przemijającego chcemy przeprowadzić bilans naszych strat i zysków, musimy stwierdzić, że rok miniony nie był dla nas zbyt łaskawym. Był to wprawdzie rok niezwykle wytężonej pracy odbudowawczej w Erec tak, że dzieło Odbudowy posunęło się szybko naprzód, ale z drugiej jednak strony sytuacja polityczna i gospodarcza Żydów w krajach golusu uległa jeszcze znaczniejszemu pogorszeniu, przybierając w niektórych krajach katastrofalne wprost rozmiary. Z dnia na dzień coraz bardziej zaostrzająca się polityka eksterminacyjna rządów państw o większych skupieniach żydowskich, coraz to liczniejsze ograniczenia i zarządzenia, ostrzem ich zwrócone wyłącznie przeciw interesom mniejszości żydowskiej, odbierające setkom tysięcy rodzin żydowskim wszelką możność zarobkowania, a nędza i pauperyzacja mas żydowskich wzrasta z dnia na dzień w sposób zastraszający i gwałtowny.

Ponadto zaraza barbarzyńskiego antysemityzmu hitlerowskiego przedostaje się i do innych krajów — coraz to częściej mnożą się wypadki czynnych i brutalnych wykroczeń i ekscesów antyżydowskich, które nierzadko kończą się krwawą masakrą spokojnej ludności żydowskiej, jak to ostatnio miało miejsce w Algierze i na Litwie.

Niestety nawet w obliczu tak katastrofalnego naszego położenia stoi żydostwo zdezorjontowane kompletnie i zdezorganizowane, rozbite i rozkawałkowane na liczne, najostrzej zwalczające się ugrupowania i partje. Wojna domowa, która od lat toczy się w obozie sjonistycznym pomiędzy dwoma skrajnemi odłamami sjonistycznemi, osiągnęła już chyba w tym roku punkt kulminacyjny tak, że wogóle nie do pomyślenia jest jakakolwiek wspólna akcja między temi walczącemi obozami, nawet w sprawach najistotniejszych i wszystkim równie świętych i drogich.

To też na pożegnanie mijającego roku jest szczerem życzeniem każdego z nas by, zakończył się ten rok nieszczęścia, rok niezgody i waśni partyjnej, by ustały wreszcie bratobójcze walki, toczące nasz organizm narodowy, a pochłaniające najlepsze nasze siły i energję i by nastał rok spokoju i pojednania, rok zgody i harmonijnej współpracy wszystkich twórczych sił w żydostwie dla realizacji wspólnego naszego ideału - ideału naszego Odrodzenia.

Chciejmy to wszyscy szczerze i z całego serca, a życzenie to nasze zostanie spełnione.

J. Schnelder

Nowy kierownik P. P.

Kierownictwo komisarjatu P. P. w Tarnowie objął p. Waldemar Gniewecki, który został przeniesiony ze Skarżyska do Tarnowa.

Do społeczeństwa żydowskiego!

Okrutna śmierć wydarła z naszego grona jednego z najlepszych i najszlachetniejszych synów naszego Narodu, gorącego orędownika myśli narodowej i niestrudzonego bojownika w walce o prawa żydowskie, błp. Dra Wilhelma Berkelhammera. Odszedł od nas w sile wieku, co stanowi dla żydostwa niepowetowaną stratę, albowiem twórczość Jego mogła wiele jeszcze, bardzo wiele, dać naszemu Narodowi.

Błp. Dr Wilhelm Berkelhammer był ulubieńcem całego naszego społeczeństwa bez różnicy partyjnej, gdyż był człowiekiem o gołębiem sercu, czułym i wrażliwym na krzywdy, przystępny dla każdego i zawsze spieszył z pomocą uciśnionym, nad którymi roztoczył swą opiekę i których brał w obronę. To też osoba Jego pozostanie na zawsze żywą w naszej pamięci.

Celem uczczenia pamięci błp. Dra Wilhelma Berkelhammera i uwiecznienia Jego imienia w połączeniu z żywem pulsującem nowem życiem narodowem w Palestynie, dla której przez całe swe życie pracował — uchwaliła centrala Keren Kajemeth Leisrael na Zachodnią Małopolskę i Śląsk w Krakowie ufundować Mu żywy pomnik w Palestynie w postaci gaju obejmującego 1.000 drzew. Gaj ten zachowa pamięć Jego po wsze czasy i świadczyć będzie o wielkiem przywiązaniu naszego społeczeństwa do Zmarłego.

W związku z tem zwracamy się do społeczeństwa żydowskiego z apelem, a w pierwszym rzędzie do krewnych, przyjaciół, najbliższych współpracowników Zmarłego i Jego towarzyszy partyjnych — by składali odpowiednie datki na powyższy cel. Żywimy nadzieję, że społeczeństwo żydowskie żywem echem odpowie na ten nasz apel.

Nadmienia się, że wszelkie datki złożone na powyższy cel wykazane będą w „Nowym Dzienniku".

Datki składać można w Centrali Keren Kajemeth, Kraków, ul. Sarego 10 — w Redakcji „Nowego Dziennika", Kraków, ul. Orzeszkowej 7 — czekami PKO na Nr. konta Centrali Keren Kajemeth Leisrael **404.041**. Przy wpłatach czekami uprasza się podać na odwrocie „na gaj błp. Dra W. Berkelhammera", oraz w biurze KKL. w Tarnowie, św. Anny 1.

CENTRALA KEREN KAJEMETH LEISRAEL
na Zach. Małopolskę i Śląsk w Krakowie.

Zjazd stronnictwa Państwa żydowskiego.

W niedzielę 2 bm. obradował w Tarnowie zjazd stronnictwa Państwa żydowskiego w Małopolsce zachodniej.

Zagaił zjazd przewodniczący komitetu centralnego p. Potascher z Jarosławia, który poświęcił gorące wspomnienie pośmiertne przedwcześnie zmarłemu błp. Drowi Wilhelmowi Berkelhammerowi, którego pamięć zebrani uczcili przez powstanie z miejsc.

Imieniem egzekutywy stronnictwa Państwa żydowskiego w Małopolsce wschodniej witał zjazd p. Mgr. Kohn, imieniem komitetu lokalnego org. sjońskiej i Ezry chalucowej w Tarnowie Dr W. Mandel, imieniem centrali Mizrachi w Krakowie p. Wolf Götzler, rewizjonistów — Eljasz Salpeter, Tarbutu — Schneider, poczem p. inż. Robert Stricker wygłosił referat programowy.

Po przerwie obiadowej toczyły się obrady w myśl ustalonego porządku dziennego. Przewodniczącym zjazdu został wybrany p. Dr Salz. Wieczorem zaś p. inż. Robert Stricker wygłosił publiczny referat n. t. „Przed rozstrzygnięciem ważnych problemów palestyńskich".

Ofiarujcie na gaj błp. Dra Berkelhammera!

Zarząd Nowej Synagogi

zawiadamia, że we święta Rosz Haszana odśpiewane zostaną przez nadkantora p. Rosenblatta z udziałem chóru synagogalnego pod batutą dyryg. p. Künstlera następujące utwory:

1) Zochrejni lechajim — 2) Mechalkel chajim — 3) Mejlech eljon — 4) Unsane tojkef — 5) Ejn kicwu — 6) Uwchejn jiskadesz — 7) Wechol maaminim — 8) Wejeesoju kojl — 9) Melojch al kol — 10) Arejszes sefusejni — 11) Hajojm haras ojlom — 12) Hajojm teamcejni.

IV. Walne Zgromadzenie „Bnej-Sjonu".

W sobotę 1 bm. odbyło się przy bardzo licznym udziale członków IV. Walne Zgromadzenie „Bnej-Sjonu". Z ramienia komitetu lokalnego brał udział w Zgromadzeniu prezes tow. Dr Chomet.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego uczczono pamięć przedwcześnie zmarłego tow. błp. Dra Wilhelma Berkelhammera. Po zagajeniu, w którem przewod. tow. Lauterbach nakreślił poszczególne fazy rozwoju Związku i jego zadania na przyszłość, nastąpiło wręczenie dyplomu K. K. L. tow. Mgrowi Spielmannowi, współzałożycielowi i pierwszemu prezesowi Bnej Sjonu w dowód uznania za jego zasługi i pracę.

Szczegółowe sprawozdanie sekretarskie złożył tow. Herzog, przedstawiając pracę i działalność ustępującego wydziału — kasowe zaś tow. S. Rappaport. Nad sprawozdaniami rowinęła się ożywiona dyskusja, na wysokim poziomie stojąca, w której zabierali głos kolejno tow. tow.: Dr Chomet, Mann, Mgr. Bienenstock, Dintenfass, Rosner, Lauterbach i i.

Na wniosek przewod. komisji rewizyjnej tow. Dintenfassa udzielono jednogłośnie absolutorjum ustępującemu zarządowi.

W skład nowego wydziału weszli tow. tow.: Dintenfass M — prezes, Grünspann I, Mann M. — wiceprezesi, Schmidt H. — sekretarz, Rappaport S — skarbnik. Członkowie zarządu: Bruder T., Gelbwachs B, Gelbówna M, Herzog D, Jachimowicz G, Lauterbach J., Leibel J., Wild N.

Komisja rewizyjna: Turnheim S., Bogenówna S., Rosner H.

Sąd honorowy: Mgr. Spielmann, Starkmanówna Regina, Mgr. Bienenstock

Uchwalono następujące rezolucje:

1) Walne Zgromadzenie wita z radością konsolidację ogólnego sjonizmu, jaka dokonała się na Światowym Zjeździe Ogólnych Sjonistów w Krakowie i składa hołd prezesowi Drowi I Schwarzbartowi za jego niestrudzoną pracę dookoła tego dzieła.

2) Walne Zgromadzenie wyraża zadowolenie spowodu zaliczenia tow. Dra Chometa w poczet członków Centrali Europejskiej Światowego Związku Ogólnych Sjonistów i żywi nadzieję, że nadal będzie walczył o ideę bezwzględnej dyscypliny w Światowym Związku.

3) Walne Zgromadzenie wzywa nowowybrany zarząd Bnej-Sjonu, by starał się szerzyć wśród wszystkich związków starszej młodzieży w Zachodniej Małopolsce i Śląsku świadomość konieczności centralizacji wszystkich związków i zwołania zjazdu.

4) Walne Zgromadzenie przesyła swoim członkom, pracującym na hachszarach — serdeczne pozdrowienia i życzenia jaknajrychlejszego zrealizowania ich marzeń i wyjazdu do Erec.

5) Walne Zgromadzenie uchwala w dowód uznania za pełną oddania i ofiarności pracę, że Józek Lauterbach dobrze się Bnej-Sjonowi zasłużył.

Odśpiewaniem Hatikwy zamknięto IV Walne Zgromadzenie.

Pan Dr Klein żąda zapłaty.

Pan Dr Klein był przez pewien czas komisarzem kahalnym. W tym charakterze zajął się ściąganiem pretensyj należnych Gminie żydowskiej. Wnosił skargi i załatwiał inne jeszcze czynności sądowe. Upłynął jakiś czas. W adwokaturze bryndza. Pan Dr Kelin przestał już dawno być komisarzem kahalnym. Obecny zarząd kahalny otrzymał od p. Dra Kleina rachunek na kilkaset złotych za te wszystkie czynności sądowe, podjęte przez p. Dr Kleina w czasie jego urzędowania w kahale. A gdy zarząd kahalny nie chciał tego rachunku wyrównać, p. Dr Klein przedłożył sprawę Starostwu.

I dziwić się dlaczego p. Dr Klein tak tęskni za krzesłem w kahale? Widział już kto, aby przewodniczący jakiejś Gminy, jeżeli jest adwokatem, sam ustanowił się syndykiem tej Gminy? A czy już zbadano, czy wniesienie skarg przez p. Dra Kleina było celowe? Czy Gmina ściągnęła owe zaskarżone pretensje?

W Tarnowie komisarze kahalni mają istny raj na ziemi. I dlatego, zdaje się, nie może ukonstytuować się legalnie wybrana Rada i Zarząd kahału.



KRONIKA.

Wizo, Posiedzenie wydziału odbędzie się we środę 13 b. m. o godzinie 6-tej w lokalu przy ul. Goldhammera 5. Uprasza się o przybycie wszystkich członków wydziału.

„Bnej Sjon" i „Haszachar", Sobota, 8 bm. godz. 11-ta przed południem posiedzenie Zarządu. Snbota, 8 bm. godz. 3-cia popołudniu inauguracyjna plenarka.

Hechaluc - Pionier. W sobotę 8 września o godz. 2·30 popoł. odbędzie się w lokalu własnym Panny Marji 6 pogadanka inauguracyjna z rozpoczęciem nowego roku pracy organizacyjnej. Referują tow Keitsch, Zinger i inni.

Stronnictwo Państwa Żydowskiego. W sobotę dnia 8 września 1934 o godz. 2·30 pop. odbędzie się referat kolektywny n. t. „Co dała nam Pierwsza Konferencja Krajowa". Referują tow. Dr. A. Salz, P. Zwiebel, Ch. Weindling, M, Unger i inni. Wstęp dla członków i sympatyków.

Hechaluc Hamdinati. W sobotę dnia 8 września b. r. o godz. 5 popoł. odbędzie się Plenarne Zebranie Członków. Na porządku dziennym ważne sprawy organizacyjne.

„Ognisko". Zawiadamiamy członków reflektujących poraz pierwszy na pomieszczenie w Ż. D. A. w Krakowie, że termin wnoszenia podań upływa z dniem 10 września. Podania należy składać na ręce sekr. Westreicha Krakowska 43.

Legitymacje członkowskie „Ogniska" na bieżący rok można nabywać u skarbnika Engelberga.

Dancing „Ogniska" odbędzie się w sobotę dn. 8 bm. w salach Secessji. Pierwszorzędny jazz-band pod kier. p. Strahla. Szereg niespodzianek. Początek o godzinie 8·30 wieczór.

Zespół tarnowskich amatorów wystawia już wkrótce świetną komedję wybitnego komedjopisarza żyd. Szaloma Alejchema, obecnie graną w „Teatrze Młodych". Kierownictwo imprezy spoczywa w ręku zdolnego amatora p. Szulima Bronsteina, który wzorując się na reżyserji Michała Weicherta (Brandta) sumiennie przygotowuje cały zespół. Ukształtowanie przestrzeni i konstrukcje sceniczne prowadzić będzie inż. J. Beer.

Pożar. W gminie Pogórska Wola ad Tarnów wybuchł groźny pożar w zabudowaniach gospodarskich Anny Szawicowej. Stanął w płomieniach dach domu mieszkalnego.

Na szczęście obeszło się bez ofiar w ludziach dobytek i sprzęt gospodarski poszdł z dymem.

Straty wynoszą kilkaset złotych.

Śledztwo ustaliło, iż przyczyną pożaru była wadliwa budowa komina. Ogień zlokalizowano dzięki wysiłkom miejscowej ochotniczej straży pożarnej.

Za namowę do niedozwolonego zabiegu.

Michał Witek nawiązał stosunek z Franią Nędzówną, która następnie zaszła w ciążę. Celem usunięcia płodu, Witek nakłonił Nędzównę do niedozwolonego zabiegu, który zakończył się śmiercią Nędzówny. Za czyn powyższy sąd skazał Witka na 1 rok więzienia bez zawieszenia.

Przewodniczył sso Łucki, wotowali sędziowie okr. Ciastoń i Kwiatkowski, oskarżał prok. Kozub, bronił adwokat Dr Zaremba.

Oszustwo.

Franciszek Chanak z Tarnowa padł ofiarą sprytnych wydrwigroszów, którzy namówili go do kupna 2 pierścionków z „brylantami" za cenę 230 zł.

Dopiero, gdy Chanak chciał oszacować „okazyjnie" nabyte pierścienie — dowiedział się ku swemu przerażeniu, iż został haniebnie oszukany, gdyż klejnoty były z bezwartościowego metalu.

Policja jest na tropie sprawców.

O rabunek i zgwałcenie.

Michał Mardarski podobny jest do głośnego bandyty Byka. Z tego podobieństwa Mardarski chciał skorzystać. Przed miesiącem napadł też na Józefa Mazura z Pustkowic pow. Ropczyce i z okrzykiem „Jestem bandyta Byk — dawaj dolary" — steroryzował go i obrabował. Oskarżony o powyższy czyn oraz o popełnienie gwałtu na Zofji Szenkilowej, stanął Mardarski przed trybunałem sądu okr., który celem przesłuchania dalszych świadków, sprawę odroczył

Wydawca i odpowiedzialny redaktor **Chaim Friedman.**

Drukiem I. Engelberga w Tarnowie